

VAN HET BESTUUR

Uw koe loopt weer in de wei.

Het duurde lang dit voorjaar voor alle geadopteerde koeien weer in de wei liepen, maar eindelijk was het dan toch zover en genoten zowel de koe als de boer en burger van dit gebeuren. U als burger die een koe geadopteerd heeft weet zeker dat zij weidegang krijgt, dat is een voorwaarde om als boer mee te mogen doen. Ook heeft het feit dat minister Gerda Verburg een koe geadopteert heeft bij Monique en Koos van der Laan veel publiciteit opgeleverd, wat hopelijk weer uitmond in nieuwe adoptievrienden. Verder kunnen we als stichting Koevoet nu echt aan de slag met ons opschalings- en verdiepingproject: we hebben geld gekregen uit het VSB fonds en het bedrijf BAS Consultancy van Peter Arensman bereid gevonden om een gedeelte

van het project kosteloos voor ons uit te voeren. We zijn hier heel blij mee, omdat we nu de mogelijkheid hebben om de administratie te versimpelen voor zowel de boer als de burger en daarnaast kunnen we ook aan de gang met de verdiepingsslag in de burger-boer contacten, waar Tamara van Alphen al een begin mee heeft gemaakt. (redactie: zij heeft contact gehad met de adoptieboeren hierover en daar zijn al een aantal leuke ideeën uitgerold. In de volgende Koevoet meer.) U hoort nog van ons en onze partners.

Namens het bestuur, Huib Bor

AEK NIEUWS

Minister Verburg adopteert een koe!

Op 6 maart is minister van Landbouw Gerda Verburg naar de Beekhoeve gekomen om een koe te adopteren. Het bestuur, een aantal adoptievrienden en de pers waren erbij.

De minister was erg enthousiast over het adoptieproject, en natuurlijk over haar kalf, Sophie 2. Ze sprak mooie woorden over hoe belangrijk het is dat burgers zich weer verbonden voelen met het platteland, en dat kinderen weten waar hun eten vandaan komt. Het motto van de minister is: "leven van het land, geven om de natuur", en daar past Adopteer een Koe goed bij.

Van Adopteer een Koe heeft de minister een mooie kalender gekregen met inspirerende foto's van adoptiekoeien, boeren en burgers. Die hangt nu hopelijk op een mooie plek op het ministerie.

De Natureluur

(artikel uit: Met Name, ministerie van LNV)

Als de koe niet naar de melkrobot komt... komt de melkrobot naar de koe

In de veehouderij wordt steeds meer gebruik gemaakt van volautomatische melkrobots. Boer Jan die met een melkmutsje op de koeien uit de wei haalt en ze een voor een aan de melkmachine zet, behoort steeds meer tot het verleden. Veel mensen vinden dat jammer: koeien horen in de wei en niet in een stal met een melkrobot. Daarom wordt er op het praktijkcentrum Zegveld van Wageningen UR een melkrobot getest die ervoor zorgt dat koeien juist vaker buiten kunnen lopen.

Illustratie: Wageningen UR

Ongeveer 85 procent van de veehouders in Nederland laat zijn koeien (of een deel van zijn koeien) bij mooi weer in de wei lopen. Dit lijkt heel veel, maar het percentage wordt wel steeds kleiner. Er staan dus steeds meer koeien het hele jaar op stal. Dat komt omdat de koppelgrootte (het aantal koeien dat een veehouder houdt) steeds groter wordt. Een andere reden is dat de kavels van veehouders steeds meer versnipperd raken, waardoor koeien veel te ver moeten lopen om van de wei naar de stal te komen. De oplossing lijkt simpel: een melkrobot die naar de koeien in de wei toe gaat. En dat is precies het idee van de 'Natureluur', een nieuwe mobiele melkrobot.

Net een gewone melkrobot

Jaap Gielen is hoofd van het praktijk-centrum Zegveld waar de Natureluur getest wordt. Gielen: "De Natureluur is eigenlijk een normale melkrobot op rupsbanden. De koeien lopen de robot in, krijgen voer te eten en worden ondertussen volautomatisch gemolken. Het grote verschil met een gewone melkrobot is dus dat deze robot mobiel is. Je rijdt hem naar het weiland toe en laat hem daar gedurende twee of drie dagen de koeien melken. Daarna rijdt je hem weer terug. Je haalt de melk eruit, vult water en voer aan en dan kan de Natureluur weer twee tot drie dagen koeien melken in de wei." "Met de Natureluur kunnen we straks allerlei nieuwe melkveehouderijsystemen ontwikkelen, waarbij de koeien zoveel mogelijk buiten lopen."

Natuurmelken

Zo is weidegang ook bij grootschalige bedrijven mogelijk, omdat de koeien niet meer twee of drie keer per dag naar de stal hoeven te lopen. Een andere mogelijkheid is het zogenaamde 'natuurmelken'. Dit betekent dat melkkoeien gehouden worden in de (agrarische) natuur. Nu lopen er in natuurgebieden vaak ook al grote grazers rond die het gras kort houden, maar deze dieren worden niet gemolken. Met de mobiele melkrobot kun je de koeien in de natuur laten grazen en ze ter plekke melken", vertelt Gielen enthousiast.

Naar buiten

Gielen is nu nog de Natureluur binnen in de stal aan het testen: "We kijken of de techniek werkt en testen hoe de koeien op de melkrobot reageren. De 35 koeien waarmee we de Natureluur testen, laten zich nu allemaal door de melkrobot melken. Hier in de stal werkt alle techniek dus goed. Het wordt echt spannend als we de Natureluur half april met de koeien in de wei zetten. Dan moeten we kijken hoe de robot zich daar houdt. De grote vraag is of alle koeien zich ook buiten de stal door de melkrobot laten melken." De Natureluur in Zegveld is nu nog uniek in de wereld. "Er worden in Denemarken wel proeven gedaan met melkrobots aan de rand van de weide, maar dit is de enige mobiele melkrobot", vertelt Gielen trots.

'Koe & Wij'

Herman Sniijders van de directie Landbouw van LNV is ook enthousiast over de nieuwe mobiele melkrobot.

"De ontwikkeling van de Natureluur past helemaal in het streven van LNV om weidegang van koeien te bevorderen. Als je consumenten vragen stelt over dierenwelzijn, noemen zij al snel de koeien die niet meer buiten lopen. Weidegang van koeien is dus goed voor het imago van de melkveehouderij, maar het is ook goed voor het welzijn van de koeien."

“LNV stopt de komende jaren twintig miljoen euro in een project dat vrijwillige kavelruil stimuleert. De provincies verdubbelen dit bedrag en daarna doet Europa hetzelfde. In totaal is er dus tachtig miljoen euro beschikbaar. Vrijwillige kavelruil moet ervoor zorgen dat de grond van veehouders minder versnipperd is. Dan hoeven koeien minder ver te lopen en kunnen ze na het melken de wei weer in. Verder doet LNV mee aan het praktijkproject ‘Koe & Wij’. Bij dit project wordt in de praktijk aangetoond dat weidegang van de koeien vaker mogelijk is dan veel ondernemers denken. Ten derde is er ook nog

de stichting Weidegang die voorlichting geeft. LNV betaalt de training van de voorlichters van deze stichting”, aldus Snijders. [TM]

Jaap Gielen: “De Natuureluur is eigenlijk een normale melkrobot op rupsbanden. De koeien lopen de robot in, krijgen voer te eten en worden ondertussen volautomatisch gemolken.

Meer informatie:

De Natuureluur is op afspraak te bezichtigen op Praktijkcentrum Zegveld.

Activiteiten

Workshop koeien schilderen met Ruud Spil

Zaterdag 28 juni. Aanvang; tussen 9.30 - 10.00 uur ontvangst met koffie en thee. Daarna verteld Ruud Spil u over zijn werk en laat zien hoe hij een schilderij opbouwt. O.l.v. van Ruud maakt u daarna uw eigen koeienschilderij. De workshop duurt tot ongeveer 16.00 uur.

Prijs: € 70,00 per persoon incl. materialen, koffie/thee met gebak en een boeren lunch. Men dient zelf te zorgen voor een schort en veldezel.

Adres workshop: Landwinkel De Lindenhorst, Westzijde 17A, 1426 AR De Hoef, Tel: 0297-567419, e-mail: delindenhorst@groenehartlandwinkel.nl

Workshop koeien ervaren en fotograferen

Een dag buiten in het Veenweiland, bij de koeien van Jan en Annette Vrolijk op de Klaverhoeve in het Noordhollandse Oosthuizen. Een workshop door fotografe Franka Slothouber.

Wil je de magie van koeien ook ervaren? Wil je weten hoe je koeien moet benaderen, maar ben je eigenlijk ook een beetje bang omdat ze zo groot zijn? De koeien op de Klaverhoeve zijn zachtmoedig van aard. Ik kan je leren hoe je ze kunt benaderen. Je zult merken dat er een heilzame rust van deze dieren uitgaat. Daarnaast zal ik je tips meegeven voor het maken van mooie koeienfoto's.

Trek oude kleren aan die tegen een stootje kunnen en die je makkelijk in de was kunt doen. Van in de wei rondkruipen kun je aardig vies worden. Rubberlaarzen zijn ook onmisbaar.* En de camera natuurlijk. Dat hoeft geen ingewikkeld apparaat te zijn. Ook met een eenvoudige camera kun je prachtige koeienfoto's maken. De Klaverhoeve zet op zondag 22 juni tijdens de biologische open dagen haar deuren open. Op die dag zal Franka 3 x een mini-wrkshop geven voor het lekker lage try-out tarief van 5 euro. Tijden: 11.00, 13.00 en 15.00. Ze duren ongeveer 1 uur. Van te voren opgeven is niet nodig. Voor meer informatie zie:

<http://www.frankaslothouber.nl/workshops>.

Wandelroute Kazan

Vanaf 15 juni is de Kazan Lindenhorst wandelroute weer open, de route gaat voor een gedeelte door de weilanden van de Lindenhorst. De route is 8 of 12 km, als er mensen zijn die alleen het gedeelte door de weilanden willen lopen dan kan dat ook v.a. de Lindenhorst. Met een beetje geluk loop je dan over het koeienpaadje tussen de koeien door.

Voor meer informatie en een folder van de route: De Lindenhorst, tel: 0297-567419, e-mail: delindenhorst@groenehartlandwinkel.nl

Adoptie van een pannenkoe?!

Meivakantie op mini-camping Boerderij Hazenveld in Kockengen.

De gasten hebben allemaal een mei arrangement geboekt en zijn al voor Koninginnedag aangekomen. Tijdens de traditionele Oranjesborrel van Boer Piet en Marianne, 's morgens op Koninginnedag, heeft iedereen elkaar beter leren kennen. De sfeer op de camping is uitstekend. Twee gezinnen die bij elkaar staan langs het pad naar het achterveld krijgen tijdens een pannenkoekenmaaltijd geregeld de opmerking te horen dat het wel *errug* lekker ruikt, of er meegegeten kan worden???

Al bakkend ontstaat het idee om aan het eind van de meivakantie samen pannenkoeken te gaan bakken en eten. Iedere gast kan inschrijven voor €3.00 per persoon en weet dat de meeropbrengst gaat naar Adopteer een Koe.

Een gezellige zaterdagavond volgt, met hilarische watertaferelen, want het is schitterend weer! Als na de afwas de pot geteld wordt blijkt dat er €63.00 over is. Samen wordt de ontbrekende 2 euro gelapt, waarna besloten wordt als Pannenkoekeneters een koe te adopteren. De keuze is niet zo moeilijk, er is net een stiertje geboren, dat kan helaas niet geadopteerd worden, maar de moeder wel.

De volgende dag gaat de hele groep mee met boer Piet de wei in voor de groepsfoto met 'Pannenkoe', ja, zo gaat koe 6605 voortaan door het leven.

Volgend jaar weer een pannenkoekenmaaltijd voor de verlenging van deze adoptie?

Wie weet, de plannen zijn er...

Wat is duurzame landbouw?

Door Han Schippers

Adopteer een Koe is ontstaan uit het idee om burgers in contact te brengen met boeren en om de landbouw te verduurzamen. Er zijn burgers, die er genoeg aan hebben te weten dat zij een koe hebben geadopteerd. Zij hoeven die koe niet ook nog telkens te zien. Anderen hebben die behoefte wel en zij komen dan ook regelmatig op de open dagen. Er zijn ook veel burgers die zich niet alleen betrokken zijn gaan voelen bij de koe maar ook bij de boer en zijn bedrijf. Zij zijn nieuwsgierig naar hoe het bedrijf functioneert en hoe dit wordt beïnvloed door de beslissingen die de boer neemt. Dit artikel wil, als eerste in een serie, een aanzet geven tot inzicht in de effecten van de bedrijfsvoering op het milieu, het dierenwelzijn en, niet in de laatste plaats, op de duurzaamheid van het agrarisch bedrijf.

Duurzaamheid en ecosysteem

Alle vormen van landbouw dienen gericht te zijn op duurzaamheid. Dit is: gericht op instandhouding van het productievermogen van de bedrijven, waarbij inkomen, arbeidsomstandigheden en dierenwelzijn een centrale plaats innemen.

Op de lange duur kan dit alleen in een gezond ecosysteem. Een ecosysteem is daarbij een min of meer gesloten systeem, bestaande uit de leefgemeenschap van alle levende organismen in hun onderlinge relaties en in relatie tot de leefomgeving (bodem, water, lucht, licht). Kenmerkend is, dat de kringlopen van stoffen (water, koolstof, stikstof, fosfor) en energie (zonlicht en warmte) min of meer gesloten zijn, waarbij de instroom gemiddeld gelijk is aan de uitstroom.

Het begrip "ecosysteem".

Ecosystemen worden van elkaar gescheiden door grote verschillen in leefomgeving: - bijvoorbeeld: tussen land en water of tussen warm en koel of tussen akker en bos - waardoor elk ecosysteem wordt gekenmerkt door een eigen typische leefgemeenschap, bestaande uit de gezamenlijke flora en fauna. De onderlinge relaties komen vooral tot uiting in de voedselketens (prooi- en roofdieren), maar bijvoorbeeld ook in onderlinge concurrentie om licht en voedsel, in parasitisme (ziekten van

plant en dier), en in symbiose (samenwerking tot wederzijds voordeel). Het geheel is in dynamisch evenwicht en wordt gevoed door (zonne)energie en de beschikbaarheid van water, koolstof (CO₂) en mineralen, waarvan stikstof, fosfor, kalium, zwavel, calcium en magnesium de belangrijkste zijn.

Natuurlijke ecosystemen.

Ecosystemen zijn bijvoorbeeld het tropisch regenwoud van Zuid Amerika, de Sahara, maar ook kleine eilanden in de oceaan. Binnen zulke ecosystemen kunnen kleinere ecosystemen worden onderscheiden, zoals de waddenzee in het kleigebied van Nederland en Noord Duitsland en weer kleinere, zoals een zandige bult in een kleigebied (stroomruggen in de Betuwe). Wel geldt, dat naarmate het gebied kleiner is en de grenzen vager zijn, het systeem minder gesloten is en er dus minder van een ecosysteem kan worden gesproken. Van groot belang voor de soortenrijkdom in een ecosysteem zijn de gradiënten. Dit zijn de overgangen tussen kleinere ecosystemen in een groter systeem. Bijvoorbeeld de overgang tussen land en sloot of tussen een droge zanderige bult en een laaggelegen kleiige kom. In zulke overgangszones is de biodiversiteit vaak bijzonder groot. Immers de soorten van het ene systeem overlappen die van het andere systeem. Van groot belang is verder de rust in het systeem. Hoe meer rust, hoe meer soorten. Langs de kust, met veel golfslag en wind kunnen maar weinig soorten zich handhaven. Onder natuurlijke omstandigheden wordt elk ecosysteem gekenmerkt door een eigen typische flora en fauna. Onder natuurlijke omstandigheden ontwikkelt elk ecosysteem zich naar een climax. Dit is het maximum aan leven, dat de omgeving kan dragen. Door gebrek aan water, is dat in de woestijn bijvoorbeeld minder dan in het tropisch regenwoudklimaat.

Van natuurlijk ecosysteem tot agroecosysteem.

Door landbouw wordt ingegrepen in de natuurlijke ecosystemen. Bij primitieve vormen van landbouw (zwerflandbouw) gaat het om betrekkelijk kleine ingrepen zoals het branden van woud, savanne of steppe, gevolgd door een korte periode van teelt, waarna de natuur weer zijn gang kan gaan en het natuurlijke ecosysteem zich weer herstelt. Er verdwijnen per saldo geen stoffen uit de kringloop, omdat de oogst ter plaatse wordt geconsumeerd. Er worden ook geen stoffen van buiten aan de kringlopen toegevoegd. Naarmate de landbouw zich ontwikkelde nam de mate van verstoring toe. Tot het begin van de moderne landbouw (ca 1900) bleef dit echter toch beperkt. Ook bij permanente landbouw was weliswaar geen sprake meer van herstel van de natuurlijke climax situatie, maar vaak was de soortenrijkdom groter, doordat de boer zorgde voor een groot aantal gradiënten (sloten, plassen, houtwallen, open plekken in bossen, weilanden naast akkerland en moestuinen, etc.). Doordat alles met de hand of hoogstens met paardenkracht werd gedaan, gingen de

veranderingen langzaam, waardoor de leefgemeenschap geleidelijk kon veranderen en zich zelfs kon uitbreiden. Het resultaat van al dit menselijk ingrijpen is een agroecosysteem. Er wordt wel aangenomen, dat de soortenrijkdom in de agroecosystemen omstreeks 1900 in Nederland veel groter was dan in de oorspronkelijke natuurlijke ecosystemen aan het begin van de jaartelling toen heel Nederland bedekt was met (moeras)bos.

Rond 1900 was de premoderne landbouw in Nederland volledig uitontwikkeld. De bedrijven waren veelal gemengd, met een verscheidenheid aan landbouwhuisdiersoorten (koeien, schapen, varkens, kippen, duiven) en een verscheidenheid aan gewassen. Een bouwplan met 7 of meer gewassen was geen zeldzaamheid. Het aantal gradiënten was daarbij zeer groot. Het wemelde daardoor van leven op en rondom de boerderij, ook al door de variatie aan voedselbronnen, nest- en schuilgelegenheden.

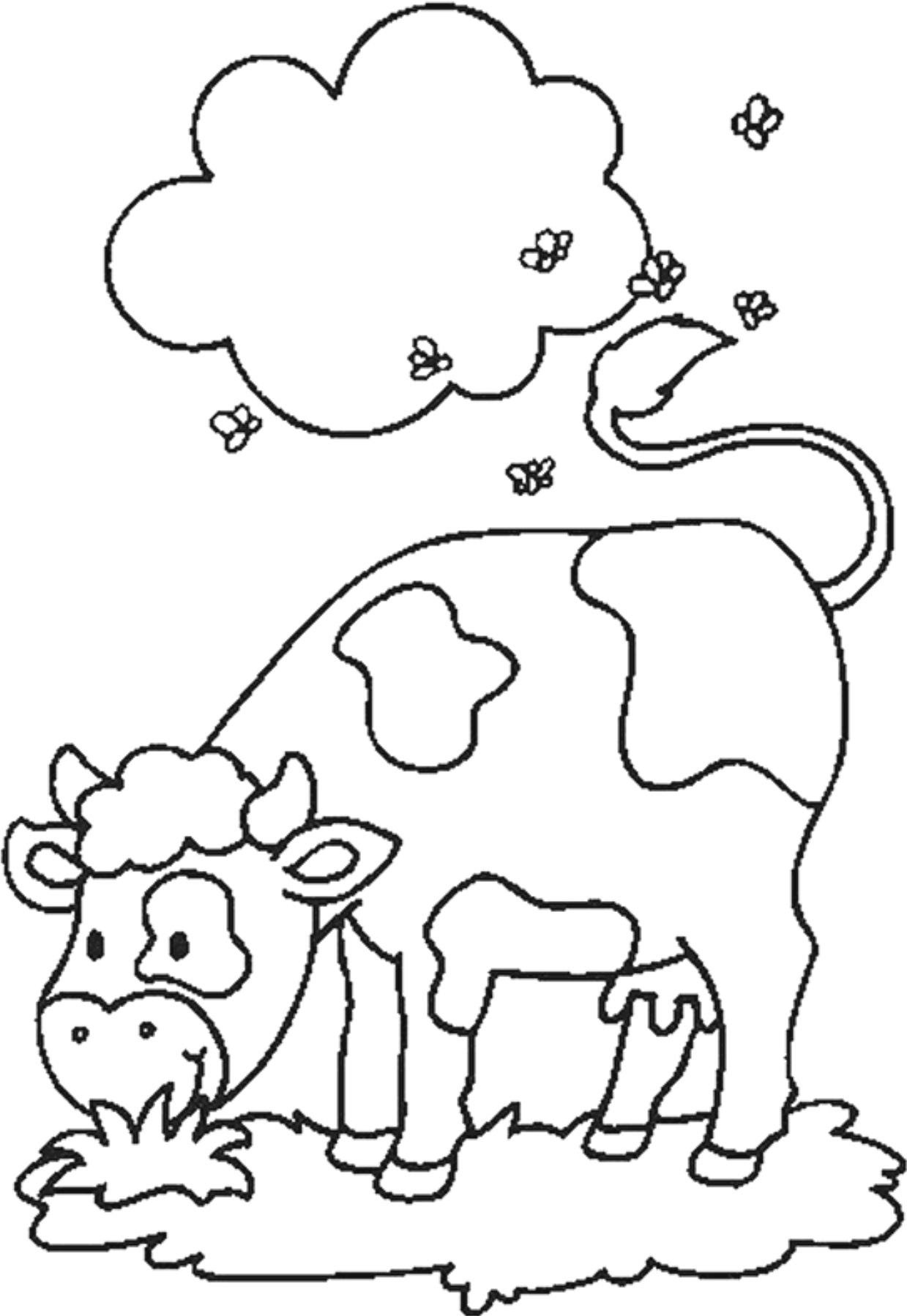
Je zou kunnen zeggen, dat rond 1900 de maximale draagkracht van de natuurlijke omgeving was bereikt en dat de agroecosystemen hun climax hadden bereikt. Ondanks de hoge staat van ontwikkeling waren de opbrengsten, in vergelijking met die van de moderne bedrijven, echter niet echt hoog.

Veel boeren met veel vruchtbaar land waren weliswaar rijk, maar er waren, vooral op de zandgronden, ook veel keuterboeren en een overlopend reservoir aan landarbeiders. De moderne landbouw bracht hierin verandering, maar daarbij moet de vraag gesteld worden of dit niet teveel ten koste is gegaan van de oorspronkelijke agroecosystemen.

Moderne bedrijfsvoering en agroecosysteem

De moderne bedrijfsvoering heeft geleid tot grote verstoringen van de oorspronkelijke systemen. Deze verstoringen – onder meer door de aanvoer van grote hoeveelheden kunstmest - hebben niet alleen geleid tot een verarming van de leefgemeenschap, maar hebben de systemen ook onevenwichtig en kwetsbaar gemaakt. Een agroecosysteem is het product van de natuurlijke omstandigheden en de activiteiten van de boeren. Elk bedrijf kan daarbij gezien worden als een afzonderlijk ecosysteem, dat onderdeel uitmaakt van een groter systeem. Een dergelijk bedrijfsecosysteem wordt begrensd door de bedrijfsvoering van de boer. Immers, elk bedrijf is een eenheid en elke boer heeft zijn eigen bedrijfsvoering, die het bedrijf onderscheidend maakt van dat van de burens. De bedrijfsvoering is dus niet alleen belangrijk voor de ecologische gezondheid van het eigen bedrijfsecosysteem, maar ook voor het herstel en behoud van het grotere geheel. In een volgende aflevering zal ik nader in gaan op de effecten van de moderne bedrijfsvoering in de verschillende landbouwsystemen (akkerbouw, veehouderij, gemengd bedrijf) op het agroecosysteem.

Kleurplaat

Bezoek BoerENbuur.nl:

In de vorige nieuwsbrief bent u uitgenodigd om u aan te melden voor de website boerENbuur.nl. Inmiddels hebben zich 27 bedrijven aangemeld. Neem eens een kijkje op de website om te zien wat er allemaal mogelijk is op de bedrijven die zich presenteren. We streven ernaar om de bedrijven in Nederland die een levendige relatie met klanten en (adoptie)vrienden opbouwen op de website te krijgen. U kunt u nog altijd (gratis) aanmelden. Op 29 maart is de eerste 'kring' van boerENbuur gestart op de Henricus Hoeve. BoerENbuur wil meer zijn dan een website. Het beoogt en lerend netwerk te zijn van boeren en burens die gezamenlijk een ontwikkeling doormaken op de boerderij. Een kring is een netwerk van boeren en burens rond een bepaald thema. De eerste kring gaat over duurzame energie. Op de deelnemende bedrijven worden zonnecellen op het dak gelegd, voorgefinancierd door burgers. De boeren betalen de burgers in zes jaar terug met producten en boerderij arrangementen. Elk jaar wordt een boerderijdag georganiseerd voor de financiers. De administratie wordt uitgevoerd door Greenchoice (leverancier van groene stroom) die uit haar achterban van klanten financiers werft. Ook stichting Goede Waar & Co werft klanten om de zonnestroom mogelijk te maken. Er is een project aan gekoppeld om met een aantal deelnemende bedrijven van dit voorfinancieringsmodel te leren.

In samenwerking met Tineke van den Berg is een tweede kring in voorbereiding die gaat over boerderijbeleving. We willen met boeren en burens

in dat netwerk toewerken naar een vorm van boerderijbeleving die hoofd en hart raakt, waardoor het ambacht van de boer beter wordt begrepen en gewaardeerd, en waardoor mensen gemotiveerd raken om een steentje bij te dragen aan de kwaliteit van het boerderijleven. Elk deelnemend bedrijf maakt deze ambitie concreet en gezamenlijk formuleren we een kwaliteitsconcept dat overdraagbaar is aan andere bedrijven. Er is een projectvoorstel in ontwikkeling.

Een derde kring gaat over een intensieve vorm van scholing van lagere school leerlingen. Er wordt een relatie opgebouwd tussen een schoolgemeenschap en een boerderij, doordat een groep 6 of 7 gedurende een jaar elke veertien dagen een dagdeel komt meewerken op het bedrijf. Momenteel wordt er hard gewerkt aan het onderwijsconcept van de Boerderijschool, en als dat er is kan het proefproject worden opgeschaald.

We willen op de website boerENbuur de ontwikkeling van de kringen zichtbaar maken. In samenwerking met Stichting Green Valley willen we de website verder ontwikkelen en geleidelijk interactiever maken. We denken onder andere aan de mogelijkheid voor klanten en bezoekers van de boerderij om feedback te geven.

Gerwin Verschuur
Schepje Leven
06 47456658
www.boerENbuur.nl